

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

PaedDr. Jana Humeníková

Prídavné mená interaktívne a hravo

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov, 2012

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: PaedDr. Jana Humeníková

Kontakt na autora: Základná škola, Školská 389, Sačurov, janah66@gmail.com

Názov OPS/OSO: Prídavné mená interaktívne a hravo

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2012

Odborné stanovisko vypracoval: PaedDr. Jana Kababíková

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov. Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

slovenský jazyk a literatúra, tvaroslovie, slovné druhy, prídavné mená, gramatické kategórie, interaktívne cvičenia, prezentácie, Hot Potatoes, Word, Excel, PowerPoint, interaktívna tabuľa, počítač

Anotácia

Škola, ako inštitúcia poskytujúca vzdelávanie, prechádza veľkou zmenou. Informačné a komunikačné technológie ovplyvňujú vyučovací proces, stávajú sa dôležitým motivačným prvkom pri získavaní nových vedomostí a zručností a zvyšujú nároky aj na prípravu a vzdelávanie sa pedagógov.

Cieľom tejto osvedčenej pedagogickej skúsenosti je predstaviť interaktívne učebné pomôcky, metodiky k ich využívaniu a pracovné listy zamerané na učivo slovenského jazyka a literatúry v tematickom celku Tvaroslovie, ohybný slovný druh – Prídavné mená.

OBSAH

Úvod	5
1 Opis OPS „Prídavné mená interaktívne a hravo“	6
1.1 Kontext a rámec	6
1.2 Špecifikácie cieľovej skupiny	6
1.3 Hlavný cieľ a čiastkové ciele OPS	7
1.4 Vymedzenie kompetencií	7
2 Podrobný opis OPS „Prídavné mená interaktívne a hravo“	8
2.1 Pexeso	9
2.2 Prídavné mená	12
2.3 Aký? Aká? Aké?	15
2.4 Rozprávkové domino	18
2.5 Chipmunkovia a prídavné mená	21
2.6 Slovenské príslovia	23
2.7 Na potulkách po Slovensku	25
Záver	28
Zoznam bibliografických zdrojov	29
Zoznam príloh	30
Prílohy	31

ÚVOD

Informačno komunikačné technológie (IKT) dnes neodmysliteľne patria k práci učiteľa [1] a sú potenciálnym nástrojom na významnú zmenu v učení sa. Ich prítomnosť v školách neprináša automaticky zmenu vyučovacieho procesu – tá je v rukách tvorivých a inovatívnych učiteľov.

Osvedčená pedagogická skúsenosť (OPS) je vytvorená v aplikačných programoch Microsoft Office Word, Excel a PowerPoint a vo freeware programe Hot Potatoes – „horúce zemiačky“. Zameraná je na učivo slovenského jazyka a literatúry „Prídavné mená“. Prídavné mená sú ohybným slovným druhom a zaradené sú do tematického celku „Tvaroslovie.“

OPS pozostáva zo siedmich interaktívnych cvičení - dvoch interaktívnych prezentácií vytvorených v programe PowerPoint, jedného cvičenia vytvoreného v programe Word, jedného cvičenia vytvoreného v programe Excel a troch interaktívnych cvičení vytvorených v programe Hot Potatoes a šiestich klasických pracovných listov na samostatnú prácu žiakov.

OPS je vhodná pre vyučujúcich slovenského jazyka v primárnom vzdelávaní. Téma „Prídavné mená“ je zaradená do 3. a 4. ročníka. OPS je vytvorená na vyučovanie prídavných mien vo 4. ročníku, no niektoré cvičenia i prezentácie môžu využiť aj vyučujúci v 3. ročníku pri zavádzaní definície prídavných mien.

Základným cieľom OPS je zvýšiť záujem žiakov o vyučovanie slovenského jazyka, hrou a využívaním moderných IKT ich motivovať k učeniu sa a ľahšiemu pochopeniu definície prídavných mien a ich funkcie v texte.

1 Opis OPS „Prídavné mená interaktívne a hravo“

Povinné predmety na 1. stupni základnej školy sú v Štátnom vzdelávacom programe pre 1. stupeň základnej školy v Slovenskej republike, ISCED 1 - primárne vzdelávanie začlenené do siedmich vzdelávacích oblastí. Oblasť Jazyk a komunikácia je zameraná na rozvoj komunikatívnych schopností žiakov, ktoré sú východiskom pre ostatné vyučovacie predmety s prihliadnutím na ich špecifickosť.

Vyučovaci predmet slovenský jazyk a literatúra [2] má v systéme školského vzdelávania centrálnu postavenie, pretože vytvára predpoklady na zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov. Vyučovanie slovenského jazyka je založené na komunikačno – poznávacom princípe. Spočíva vo vyhľadávaní jednotlivých jazykových javov v rôznych typoch textov, v následnom usúvzťažnení, triedení a systematizovaní analyzovaných javov, ktoré vedie k istému zovšeobecneniu poznatkov o danom jave. Poučenie o preberanom jave sa začlení do širších súvislostí, ktoré vyúsťujú do jazykovej praxe. Vo vyučovaní sa uplatňuje princíp špirálovitosti a postupnosti. To znamená, že k preberaným jazykovým javom sa postupne pridávajú ďalšie poznatky, ktoré sa rozširujú a prehľbujú.

1.1 Kontext a rámec

OPS „Prídavné mená interaktívne a hravo“ je zasadená do:

Typ školy: základná škola, primárne vzdelávanie

Východiská: k ovládaniu tejto OPS nepotrebujú učitelia ani žiaci žiadne výnimočné schopnosti. Predpokladom úspešného využitia OPS sú základné zručnosti pri práci s počítačom, využívaním internetu či interaktívnej tabule. Všetky interaktívne prezentácie a cvičenia je možné spustiť na interaktívnej tabuli alebo v osobnom počítači prostredníctvom ľubovoľných internetových prehliadačov. Pri uložení cvičení a prezentácií do počítača alebo na ľubovoľné médium nie je potrebné pripojenie k internetu.

1.2 Špecifikácie cieľovej skupiny

OPS je určená pre:

Kategória pedagogických zamestnancov: učiteľ

Podkategória: učiteľ pre primárne vzdelávanie (1. stupeň základnej školy)

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Škola, ročník: základná, štvrtý

Vyučovaci predmet: slovenský jazyk a literatúra

Tematický celok: Tvaroslovie. Ohybné slovné druhy.

1.3 Hlavný cieľ a čiastkové ciele OPS

Hlavným cieľom je:

- vedieť definíciu prídavných mien - ohybného slovného druhu, poznať ich funkciu v texte, vedieť ich v texte vyhľadať
- vedieť, že prídavné mená sú vždy v tom istom rode, čísle a páde ako podstatné mená, ku ktorým patria
- vedieť, že ohybné slovné druhy menia vo vete tvar
- vedieť, čo sú antonymá, vedieť ich tvoriť aj používať v cvičeniach
- vedieť určiť gramatické kategórie prídavných mien v spojení s podstatnými menami – rod, číslo, pád
- vedieť určiť základný tvar prídavných mien
- vypísať prídavné mená z textu a použiť ich aj vo vetách

Čiastkové ciele sú:

- čítať s porozumením
- vzbudiť záujem o mimočítankové čítanie
- orientovať sa na mape Slovenska
- koordinovať prácu v skupinách
- uplatňovať inovatívne metódy a formy pri vyučovaní slovenského jazyka a literatúry
- venovať pozornosť využívaniu IKT vo vyučovacom procese primárneho vzdelávania

1.4 Vymedzenie kompetencií

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- zapamätať si základné informácie a vedieť ich využiť v praxi
- v písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu určenú pre 3. – 4. ročník ZŠ
- obsluhovať technické zariadenia
- vyberať a hodnotiť získané informácie, spracovať ich a využiť
- dokázať primerane veku aktívne vyhľadávať informácie na internete
- naučiť sa verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor
- spájať učenie sa s hrou
- aktívne sa zapájať do vyučovacieho procesu
- pochopiť význam spolupráce pri činnostiach v skupine

2 Podrobný opis OPS „Prídavné mená interaktívne a hravo“

Súčasná škola sa zavádzaním najmodernejších digitálnych technológií výrazne posunula dopredu. Interaktívna tabuľa sa postupne stáva základným prostriedkom pre efektívne uplatnenie jednej z najdôležitejších zásad pre primárne vzdelávanie – zásady názornosti. Moderné odborné učebne, jazykové laboratóriá aj klasické triedy sú vybavené najmodernejšími IKT – interaktívnymi tabuľami, interaktívnymi dataprojektormi, vizualizéromi, digitálnymi mikroskopmi, výkonnými počítačmi, notebookmi s pripojením na internet. Množstvo firiem ponúka školám edukačné pomôcky pre väčšinu vyučovacích predmetov. Zavádzanie digitálnych technológií do škôl zvyšuje požiadavky aj na prípravu a ďalšie vzdelávanie sa pedagogických zamestnancov. Existujú programy, ktoré umožňujú učiteľom pripraviť si vlastné interaktívne prezentácie, cvičenia a testy. Vďaka nim sa zefektívni a skvalitní vyučovací proces. Pri vyučovaní slovenského jazyka a literatúry na 1. stupni ZŠ pomáhajú interaktívne edukačné pomôcky zvýšiť záujem žiakov o učenie sa, názorne, hravo a ľahšie naplniť vzdelávacie ciele.

Opis významného problému

Využitím OPS v edukačnej praxi pri vyučovaní slovenského jazyka sa uviedli inovatívne metódy a formy do vyučovania, zvýšil sa záujem žiakov o dianie na vyučovacej hodine, názornosť, pri hre si žiaci neuvedomovali, že sa vlastne učia.

Opis pozorovateľných alebo skrytých príčin

Jediným faktorom, ktorý môže spôsobiť pri vyučovaní problém, je pripojenie na internet. Pri uložení cvičení a prezentácií do počítača alebo na ľubovoľné médium nie je potrebné pripojenie na internet. Takto sa dá tomuto problému vyhnúť.

Odporúčaná metodológia

OPS pozostáva zo siedmich interaktívnych cvičení a prezentácií (tri cvičenia vytvorené v programe Hot Potatoes, dve prezentácie vytvorené v aplikačnom programe PowerPoint, jedno cvičenie vytvorené v aplikačnom programe Word a jedno cvičenie vytvorené v aplikačnom programe Excel), ku ktorým sú vypracované aj klasické pracovné listy na samostatnú prácu žiakov.

Potrebné pomôcky a prostriedky

Pri využívaní OPS vo vyučovaní sú potrebné:

- interaktívna tabuľa s dataprojektorm a notebookom
- počítače s pripojením na internet
- tlačiareň na tlač pracovných listov

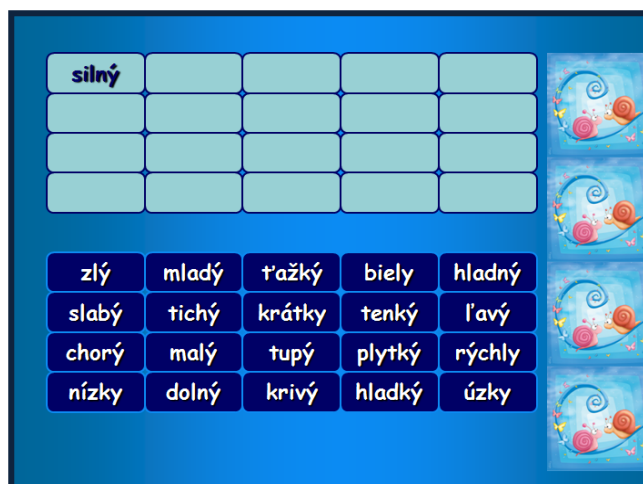
2.1 Pexeso

Tabuľka 1 – Návrh metodiky - Pexeso

Téma	Ročník
<p>Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia Predmet Slovenský jazyk a literatúra Tematický celok Tvaroslovie – ohybné slovné druhy Téma Prídavné mená Prierezová téma ENV – posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu Medzipredmetové vzťahy PDA – zvieratá a ich životné prostredie HUV – Slonia pesnička, Báseň IFV – využitie IKT vo vyučovacom procese</p>	<p>štvrtý ročník primárneho vzdelávania</p>
Ciele	Vstup
<ul style="list-style-type: none"> • zopakovať definíciu prídavných mien z 3. ročníka • pozorovať zmenu tvaru prídavných mien vo vetách • popísať vlastnosti uvedených živočíchov • priradiť k danému prídavnému menu dvojicu s opačným významom • nájsť antonymá v texte známej piesne • podporovať samostatnosť pri práci s interaktívnou tabuľou • viesť žiakov k vzájomnej spolupráci 	<ul style="list-style-type: none"> • žiak ovláda definíciu prídavných mien • vie definovať antonymá • pozná digitálne technológie ako možnosť získavania informácií • vie obsluhovať interaktívnu tabuľu a pracovať s interaktívnym perom • pozná pravidlá hry Pexeso
Kompetencie	Didaktické problémy
<ul style="list-style-type: none"> • využívať IKT • zvyšovať sebadôveru vo vlastné schopnosti • obsluhovať technické zariadenia • rozvíjať jazykový aj hudobný prejav 	<p>Pre názornosť použijeme interaktívnu tabuľu. Pomocou moderných technológií zaujímavo a hravou formou zopakovať a upevniť učivo o prídavných menách. Problematiku antonym je možné riešiť formou hry s prídavnými menami zameranú na vyhľadávanie prídavných mien s opačným významom.</p>
Metódy a formy	Pomôcky a prostriedky
<p>Metódy</p> <ul style="list-style-type: none"> • motivačné - motivačný rozhovor • expozičné – slovné monologické, dialogické • fixačné – práca s prezentáciou <p>Formy</p> <ul style="list-style-type: none"> • skupinová práca pri interaktívnej tabuli • vo dvojiciach pri práci s pracovným listom 	<ul style="list-style-type: none"> • notebook • dataprojektor • interaktívna tabuľa • interaktívna prezentácia vytvorená v Microsoft Office PowerPoint • tlačiareň • didaktická hra

Interaktívna prezentácia vytvorená v Microsoft Office PowerPoint: [Pexeso](#)

Aj na hodinách slovenského jazyka si na spestrenie vyučovania môžeme zahrať s prídavnými menami túto obľúbenú detskú hru. Prezentácia pozostáva z dvadsiatich troch stránok. V úvode sú vysvetlené pravidlá hry a úloha: „Nájdí dvojice prídavných mien s opačným významom.“ Na ďalších stránkach sa v hornom rade vždy zobrazí svetlomodré tlačidlo s prídavným menom a v dolnom rade tmavomodré tlačidlá s prídavnými menami (Obrázok 1).

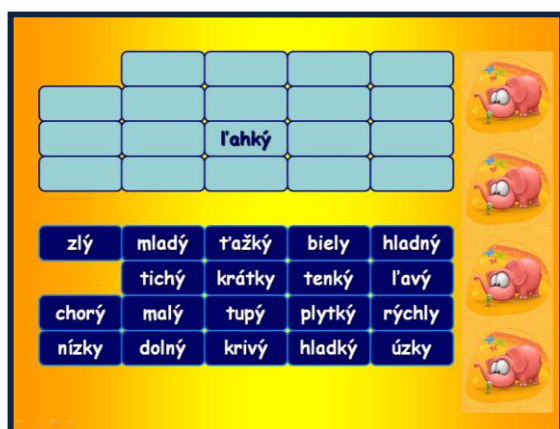

Obrázok 1 Interaktívna prezentácia Pexeso

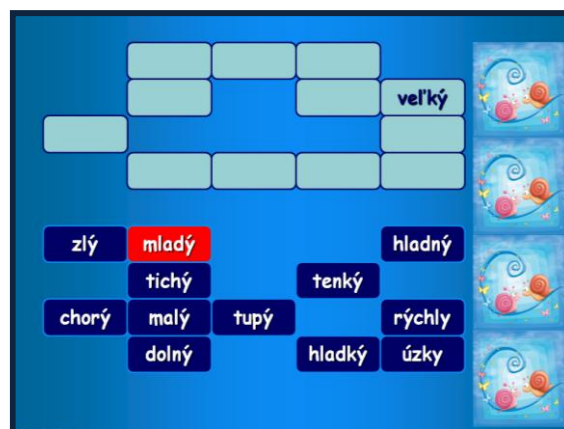
Prameň: vlastný návrh

Obrázky v prezentácii: www.tooshtoosh.com

Hra sa podobá na klasické pexeso, ale v dolnom rade sa odkryjú všetky tmavomodré tlačidlá s danými prídavnými menami. Hráči musia vybrať a kliknúť na to prídavné meno, ktoré má opačný význam ako zobrazené prídavné meno v hornom rade. Priradením správnej dvojice obidve tlačidlá zmiznú a hra sa posúva ďalej. Zobrazí sa nasledujúca stránka a v hre tým istým spôsobom pokračujú súperii (Obrázok 2). Pri označení nesprávneho prídavného mena tlačidlo sčervenie a hráčom sa zapíše chybný krok (Obrázok 3). Na konci hry spočítame chybné kroky (červené tlačidlá) a určíme víťaza hry.

Obrázok 2 Správne priradená dvojica

Obrázok 3 Nesprávne priradená dvojica

Prameň: vlastný návrh

Navrhované riešenia a odporúčania

S touto prezentáciou sa na hodinách slovenského jazyka dobre zabavíme. Žiakov rozdelíme do dvoch skupín podľa obrázkov v prezentácii (slimáky proti slonom), pozorne si prečítame pravidlá, zadanie a hra sa môže začať. Skupiny sa zoradia pred interaktívnou tabuľou do zástupu a striedavo prístupujú k tabuli hráči oboch skupín. Obrázky na pravej strane každej stránky určujú, ktorá skupina hľadá správne tlačidlo. Vzájomne si počítajú chybné kroky. Na konci prezentácie vyhodnotíme priebeh hry a určíme víťaza.

Pre štvrtákov nie je pexeso náročné. Zámerne sme vybrali zo živočíšnej ríše týchto dvoch zástupcov (slimáky a slony). Keď sme žiakov rozdelili do skupín (ešte netušili, aké bude zadanie pexesa), vyzvali sme obe skupiny, aby opísali svoje vlastnosti. Slimáci na otázku: „Akí ste?“ Odpovedali: „Malí!“ „A vy, sloníci?“ opýtali sme sa druhej skupiny. „Veľkí!“ Deti sa pri bezprostrednom tvorení dvojíc s opačným významom (slabí – silní, ľahkí – ťažkí, pomalí – rýchli...) hneď dovtúpili, aké bude zadanie pexesa. Pexeso nie je ani časovo náročné, preto ho môžeme zaradiť do každej časti vyučovacej hodiny. Na konci prezentácie sme pochválili obidve skupiny, pretože ani raz nezaváhali. Spoločne sme si zaspievali obľúbenú štvrtácku Sloniu pesničku.

No keďže každá súťaž musí mať víťaza, prišla na rad „rozstrelová úloha“. Zvíťazí tá skupina, ktorá prvá povie, v ktorej štvrtáckej piesni sa spomína dvojica slov s opačným významom „**dlhá – krátka**“. Ak by si žiaci nemohli spomenúť, mali sme pripravenú pomôcku - učebnicu Hudobnej výchovy pre 4. ročník ZŠ. Deťom však netrvalo dlho a bez pomôcky jedna zo skupín správne označila text piesne Báseň.

„Povedz báseň. **Dlhú? Krátku.**
Išiel Janko, stretol Katku.
Koniec básne? Veru hej,
básne majú krátky dej.“

Interaktívnu učebnú pomôcku Pexeso môžeme využiť aj v 3. ročníku pri zavedení definície prídavných mien.

K učebnej pomôcke je vypracovaný aj pracovný list (Príloha 1), ktorý môžeme využiť nielen na samostatnú prácu v laviciach, ale aj ako domácu úlohu.

Didaktická hra

Tvorenie viet s opačným významom

Žiaci pracujú vo dvojiciach. Prvý z dvojice vyberie niektoré prídavné meno z pracovného listu a utvorí vetu, v ktorom ho použije. Druhý pozorne počúva a pohotovo vetu zopakuje, pričom musí prídavné meno zmeniť na prídavné meno opačného významu (napr. Dnes sme na hodine matematiky riešili ťažký príklad. – Dnes sme na hodine matematiky riešili ľahký príklad.)

Hru obmeníme tak, že pred lavice vyvoláme žiaka, ktorý utvorí vetu s dvoma prídavnými menami. Ostatní musia byť pozorní a opäť, ako pri práci vo dvojiciach, utvoriť vetu s opačným významom.

Nakoniec učiteľ vyzve žiakov, aby správne utvorili vetu k jeho vete:

Keď zaznel tupý úder noža, z plytkého taniera odpadla hrubá črepina a zaborila sa do starého koberca.

Pri tvorení viet si žiaci zároveň uvedomili, že prídavné mená môžu vo vetách meniť svoj tvar.

2.2 Prídavné mená

Tabuľka 2 - Návrh metodiky - „Prídavné mená“

Téma	Ročník
<p>Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia Predmet Slovenský jazyk a literatúra Tematický celok Tvaroslovie – ohybné slovné druhy Téma Prídavné mená Prierezová téma ENV – ochrana životného prostredia starostlivosť o zvieratá OZO – správny denný režim, význam športu pre naše zdravie MUV – Sme všetci rovnakí? Medzipredmetové vzťahy TEV – športové hry IFV – práca s počítačom, vyhľadanie webovej stránky www.ucmehrou.wbl.sk</p>	<p>štvrtý ročník primárneho vzdelávania</p>
Ciele	Vstup
<ul style="list-style-type: none"> • zopakovať definíciu prídavných mien z 3. ročníka • vedieť pomenovať predmety a ich vlastnosti podľa obrázka • vedieť, že aj prídavné meno môže meniť svoj tvar (zhoda s podstatným menom) • vedieť použiť dané slovné spojenie vo vete • vyhľadať interaktívne cvičenie na web stránke • vedieť samostatne pracovať s interaktívnym cvičením • viesť žiakov k sebakontrolu a sebahodnoteniu • podporovať samostatnosť pri práci s počítačom 	<ul style="list-style-type: none"> • žiak ovláda definíciu prídavných mien • pozná funkciu prídavných mien v texte a slovnom spojení s podstatným menom • pozná digitálne technológie ako možnosť získavania informácií • vie samostatne pracovať s počítačom a internetom
Kompetencie	Didaktické problémy
<ul style="list-style-type: none"> • využívať IKT • zvyšovať sebadôveru vo vlastné schopnosti • obsluhovať technické zariadenia • rozvíjať jazykový prejav • schopnosť sebakontroly pri samostatnej práci 	<p>Pre názornosť použijeme počítačovú učebňu. Pomocou IKT napomôcť k skvalitneniu vyučovacích hodín a zaujímavo a hravo formou zopakovať a upevniť učivo o prídavných menách.</p>
Metódy a formy	Pomôcky a prostriedky
<p>Metódy</p> <ul style="list-style-type: none"> • motivačné - motivačný rozhovor • expozičné – slovné monologické, dialogické • fixačné – samostatná práca <p>Formy</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostatná práca s cvičením na počítači • skupinová práca pri tvorení viet a didaktickej hre 	<ul style="list-style-type: none"> • počítače s prístupom na internet • učebná pomôcka vytvorená v programe Hot Potatoes – cvičenie JQuiz • didaktická hra

Prameň: vlastný návrh, [3]

Učebná pomôcka vytvorená v programe Hot Potatoes – cvičenie JQuiz: [Prídavné mená](#)

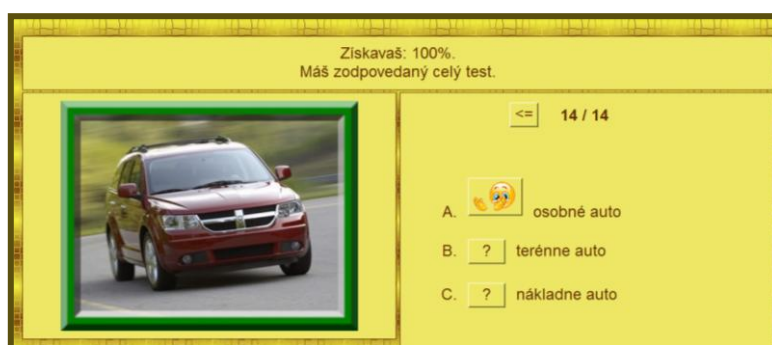
Učebná pomôcka Prídavné mená je vytvorená v programe Hot Potatoes – cvičenie JQuiz s vloženým čítacím textom. Vložením čítacieho textu sme všetky súbory Hot Potatoes zvislo rozdelili na dve časti. Pravá časť je JQuiz s výberom odpovede z troch ponúkaných možností a ľavá časť, v ktorej máme umiestnené obrázky, sa nazýva „čítací text“ (Obrázok 4). Namiesto obrázkov môžeme do ľavej časti cvičenia vložiť aj nejaký motivačný alebo východiskový text.

Obrázok 4 - Hot Potatoes – cvičenie JQuiz s vloženým čítacím textom

Prameň: vlastný návrh

Učebná pomôcka Prídavné mená pozostáva zo štrnástich otázok. Pri každej otázke sa žiakom v ľavej časti cvičenia objaví obrázok a v pravej časti je ich úlohou kliknutím na jednu z troch ponúkaných možností označiť správne pomenovanie toho, čo vidia na obrázku. Po kliknutí získavajú žiaci okamžitú spätnú väzbu vďaka smejkom vloženým do tlačidiel. Ak žiak odpovedá správne, smejko tlieska. Ak nesprávne, bije sa po čele a žiak ďalej hľadá správnu odpoveď. Po zodpovedaní otázky sa kliknutím na šípku vyznačenú červeným krúžkom (Obrázok 4) posúva na ďalšiu otázku. Po vypracovaní celého cvičenia sa v hornej časti zobrazí percentuálne vyhodnotenie cvičenia a oznam: Máš zodpovedaný celý test (Obrázok 5).

Obrázok 5 – Záverečné percentuálne vyhodnotenie cvičenia

Prameň: vlastný návrh

Cvičenie je nastavené tak, že pri opätovnom načítaní sa poradie otázok aj ponúkaných možností pomieša. Preto ak s cvičením pracujeme v počítačovej učebni pri samostatnej práci žiakov s počítačom, nebudú mať všetci pod daným číslom otázky zobrazený ten istý predmet.

Navrhované riešenia a odporúčania

Činnosť na hodine závisí od možností učebne, od počtu dostupných počítačov (žiaci môžu pracovať pri počítači aj vo dvojiciach). Cvičenie je vhodné využiť v expozičnej časti vyučovacieho procesu. Pred vypracovaním cvičenia sme si spoločne prezreli všetky obrázky a vyzvali sme žiakov, aby si všimli ponúkané odpovede v pravej časti cvičenia. Ktorá časť slovného spojenia sa v ponúkaných odpovediach nemení? Žiaci správne postrehli a odpovedali, že podstatné mená. Potom samostatne vypracovali celé cvičenie. Nakoniec sme vyzvali žiakov, aby zdôvodnili svoje odpovede napr. Prečo koláč nie je „makový“, ale „ovocný“? Podľa čoho si usúdil, že na obrázku je „chorá mama“? Prečo „labuť čierna“? a pod. Tak sme sa vlastne utvrdili v tom, čo vyjadrujú prídavné mená:

„Prídavné mená sú slová, ktoré označujú vlastnosti osôb, zvierat a vecí.“

Pri precvičovaní a upevňovaní učiva vo fixačnej časti hodiny sme tvorili vety, v ktorých sme použili niektoré slovné spojenia. Žiaci si pri tvorení viet všimli, že prídavné mená môžu meniť tvar.

Didaktická hra

Hádaj, na čo myslím?

Učiteľ sa opýta žiakov: „Hádajte, na čo myslím?“ Žiaci sa môžu pýtať len pomocou prídavných mien.

V prvej časti hry sme vyberali predmety z interaktívneho cvičenia Prídavné mená. Keď sa deti opýtali, či je to **ovocné** a učiteľ odpovedal **áno**, hneď vedeli, že je to koláč. Je to čierne? (labuť) Je to domáce? (papuče) Je to detské? (ihrisko) a pod. Kto uhádol, vystriedal učiteľa a pýtal sa ďalej: Hádajte, na čo myslím?

Vlastnosti

Pri tejto hre učiteľ sám vyberie vec z interaktívneho cvičenia Prídavné mená, nahlas ju pomenuje. Úlohou žiakov je vysloviť vhodné prídavné meno, ktoré označuje vlastnosť tejto veci. Na koho učiteľ ukázal, vyslovil prídavné meno nahlas. Ak už dané prídavné meno niekto zo spolužiakov vyslovil, musel rýchlo vymyslieť iné. Kto zaváhal, z hry vypadol. Pri každej veci sme ukázali približne na desiatich žiakov. Napr: **bránka** – futbalová, hádzanárska, hokejová, florbalová, záhradná, kovová, plastová, veľká, malá, chránená, **ihrisko** – detské, futbalové, hádzanárske, volejbalové, basketbalové, tenisové, golfové, multifunkčné, moderné, rozostavané a pod.

Keď sme však vyslovili podstatné meno **mama**, tak sme vystriedali žiakov celej triedy aj dvakrát (pri tomto podstatnom mene padol rekord). Najviac detí vypadlo z hry pri podstatnom mene **ľava**.

Kto je to?

Učiteľ začne pomaly písať na tabuľu prídavné mená. Ak si pri niektorom prídavnom mene budú žiaci už istí, koho z nich opisuje, vyslovia STOP! Ak meno spolužiaka uhádnu, získajú bod. Ak nie, bod má učiteľ. Začíname vždy všeobecnejšími vlastnosťami (napr. vyšší – chudší – desaťročný – tmavovlasý – výrečný) a prechádzame ku konkrétnejším a výstižnejším (kučeravý - modrooký – ľavoruký – pehavý). Pri opisovaní dievčatka používame prídavné mená v ženskom rode. Tým deťom zjednodušíme hádanie.

Môžeme napísať aj všetky prídavné mená naraz (napr. milý, pekný, múdry... a pokračujeme lenivý, neporiadny, neposlušný, pyskatý...) a vyzvať deti, aby sa postavil ten, kto sa spoznal. To sa nasmejeme!

2.3 Aký? Aká? Aké?

Tabuľka 3 – Návrh metodiky – Aký? Aká? Aké?

Téma	Ročník
<p>Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia Predmet Slovenský jazyk a literatúra Tematický celok Tvaroslovie – ohybné slovné druhy Téma Rod prídavných mien Prierezová téma ENV – posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu Medzipredmetové vzťahy VYV – kreslenie v pracovnom liste IFV – využitie IKT vo vyučovacom procese</p>	<p>štvrtý ročník primárneho vzdelávania</p>
Ciele	Vstup
<ul style="list-style-type: none"> • zopakovať definíciu prídavných mien • vedieť určiť rod prídavných mien • pozorovať zmenu tvaru prídavných mien vo vetách • popísať vlastnosti zobrazených predmetov • podporovať samostatnosť pri práci s interaktívnou tabuľou • viesť žiakov k vzájomnej spolupráci 	<ul style="list-style-type: none"> • žiak ovláda definíciu prídavných mien • pozná funkciu prídavných mien v texte • pozná digitálne technológie ako možnosť získavania informácií • vie obsluhovať interaktívnu tabuľu a pracovať s interaktívnym perom
Kompetencie	Didaktické problémy
<ul style="list-style-type: none"> • využívať IKT • zvyšovať sebadôveru vo vlastné schopnosti • obsluhovať technické zariadenia • rozvíjať slovnú zásobu a jazykový prejav 	<p>Pre názornosť použijeme interaktívnu tabuľu. Pomocou moderných technológií zaujímavo a hravou formou zopakovať a upevniť učivo o rode prídavných mien.</p>
Metódy a formy	Pomôcky a prostriedky
<p>Metódy</p> <ul style="list-style-type: none"> • motivačné - motivačný rozhovor • expozičné – slovné monologické, dialogické • fixačné – práca s prezentáciou <p>Formy</p> <ul style="list-style-type: none"> • frontálna práca pri interaktívnej tabuli • skupinová práca pri práci s pracovným listom 	<ul style="list-style-type: none"> • notebook • dataprojektor • interaktívna tabuľa • interaktívna prezentácia vytvorená v Microsoft Office PowerPoint • tlačiareň • didaktická hra

Prameň: vlastný návrh, [3]

Interaktívna prezentácia vytvorená v Microsoft Office PowerPoint: [Aký? Aká? Aké?](#)

V prezentácii je pripravených desať obrázkov, pred ktorými je jedna z otázok Aký? Aká? Aké? Tri tlačidlá ukrývajú správnu odpoveď (prídavné meno). Po chvíli sa vodorovným pohybom premiestnia zľava doprava a zmiznú (Obrázok 6). Objaví sa tlačidlo so správnym slovným spojením a v pravom rohu aj bodová hodnota. V závere prezentácie je pre žiakov pripravené hodnotenie.

Obrázok 6 – Presúvajúce sa a miznúce tlačidlá s prídavnými menami

Prameň: vlastný návrh

Obrázky v prezentácii: www.beruska8.cz

Úlohou žiakov je priradiť k podstatným menám na obrázku správne prídavné meno. Na tlačidlách ponúkame vždy trojicu prídavných mien. Touto prezentáciou precvičíme rod prídavných mien. Upozorníme žiakov, aby si všimali otázku v zadaní a pozorne prečítali všetky prídavné mená. Musia čítať s porozumením a nemôžu prídlho rozmýšľať, pretože po chvíľke sa tlačidlá pohnú a v pravej časti stránky zmiznú. Pokiaľ žiak klikne na správne prídavné meno, získava bod. Po skončení animácie sa zobrazí tlačidlo s celým slovným spojením. V závere prezentácie sa žiak vráti na jej začiatok, spočíta získané body a oboznámi sa s klasifikáciou aj slovným hodnotením (Obrázok 7).

Obrázok 7 – Záverečné hodnotenie

Prameň: vlastný návrh

Obrázky v prezentácii: www.beruska8.cz

Navrhované riešenia a odporúčania

Interaktívne prezentácie so záverečným hodnotením sú medzi žiakmi veľmi obľúbené. Takúto prezentáciu môžeme využiť pri práci s interaktívnou tabuľou aj pri práci s počítačom v počítačovej učebni vo fixačnej a diagnostickej časti vyučovacej hodiny. Na začiatku sme si zopakovali so žiakmi, akou otázkou sa pýtame na prídavné mená, prečo máme tri otázky... Žiakov upútal pohyb tlačidiel a zámerne klikali až v poslednej chvíli (cvičili svoj postreh). Pokiaľ klikli na nesprávne tlačidlo, nezískali bod. Ak chceli opätovným kliknutím svoju odpoveď opraviť, bodová hodnota sa už nezmenila. Preto museli čítať s porozumením.

K prezentácii je vypracovaný pracovný list (Príloha 2), ktorý môžeme využiť na samostatnú prácu v laviciach alebo na domácu úlohu.

Didaktická hra

Utvor krátky príbeh

Žiakov rozdelíme do štyroch skupín a úlohou každej skupiny je vytvoriť krátky príbeh – rozprávanie, v ktorom musia využiť čo najviac slovných spojení. Vyhráva tá skupina, ktorá využije v rozprávaní najviac slovných spojení z prezentácie.

Víťazný príbeh:

V sobotu som oslavovala narodeniny. Pozvaný bol aj Macko Pu, ktorý priletel na modrom lietadle a priniesol fl'ášu šampanského vína. Na oslave sa podával horúci čaj s kyslým citrónom, zmrzlinové poháre aj čerstvé červené jablká. Od rodičov som dostala nové akvárium s akvariijnou rybičkou a morským koníkom. Brat mi daroval svoju futbalovú loptu, ktorú dostal minulý rok pod vianočný stromček.

Raz, dva, tri

Úlohou žiakov bolo utvoriť k podstatným menám, na ktoré ukázal učiteľ, ďalšie tri prídavné mená. Kto sa prvý prihlásil a povedal tri vhodné prídavné mená, získal bod. Kto získal tri body, bol ohodnotený.

Napr. **Aký citrón?** žltý – zrelý – vytlačený

Aká ryбка? pestrofarebná – sladkovodná – morská

Aké víno? šumivé – biele - červené

2.4 Rozprávkové domino

Tabuľka 4 – Návrh metodiky – Rozprávkové domino

Téma		Ročník
<p>Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia Predmet Slovenský jazyk a literatúra Tematický celok Mimočítankové čítanie Téma Slovenské ľudové rozprávky Prierezová téma OSR – rozvoj komunikačných schopností - schopnosť kooperovať v skupine, rozdeliť si úlohy, niest' zodpovednosť, vzájomný rešpekt MDV - vedieť si vybrať vhodné počítačové hry na internete - možnosti využitia hier a multimediálnych programov v procese učenia sa a vzdelávania MUV – rozprávky z inonárodnej tvorby Medzipredmetové vzťahy IFV – počítačové hry a ich význam pri vzdelávaní sa VYV – kreslenie v pracovnom liste</p>		<p>štvrtý ročník primárneho vzdelávania</p>
Ciele	Vstup	
<ul style="list-style-type: none"> • vedieť zložiť správne názvy známych rozprávok (k podstatnému menu priradiť správne prídavné meno) • vedieť si vybrať vhodné motivačné počítačové hry a multimediálne vzdelávacie programy • vedieť samostatne pracovať s interaktívnym cvičením • poznať pravidlá hry domino • viesť žiakov k sebakontrolu pri samostatnej práci s pracovným listom 	<ul style="list-style-type: none"> • žiak ovláda definíciu podstatných aj prídavných mien • vie pracovať v skupine, dodržiava dohodnuté pravidlá • pozná známe slovenské ľudové rozprávky • pozná digitálne technológie ako možnosť získavania informácií • vie pracovať s interaktívnou tabuľou a interaktívnym perom 	
Kompetencie	Didaktické problémy	
<ul style="list-style-type: none"> • Informačné – zvyšuje úroveň praktických zručností pri práci s interaktívnou tabuľou • Učebné – spája učenie sa s hrou, aktívne sa zapája do vyučovacieho procesu • Pochopiť význam spolupráce pri činnostiach v skupine 	<p>Pre názornosť použijeme interaktívnu tabuľu. Pomocou moderných technológií napomôcť k skvalitneniu vyučovacích hodín a zaujímavo a hravou formou zopakovať a upevniť učivo o rode prídavných mien.</p>	
Metódy a formy	Pomôcky a prostriedky	
<p>Metódy</p> <ul style="list-style-type: none"> • motivačné – hra ako významný motivačný činiteľ • expozičné – slovné monologické, dialogické • diagnostické – samostatné vypracovanie pracovného listu 	<ul style="list-style-type: none"> • notebook • dataprojektor • interaktívna tabuľa • učebná pomôcka vytvorená v programe Hot Potatoes – cvičenie JMix • tlačiareň • pracovný list 	

Formy <ul style="list-style-type: none"> • frontálna práca pri interaktívnej tabuli • samostatná práca pri práci s pracovným listom • skupinová práca pri súťaži s Dominom 	<ul style="list-style-type: none"> • didaktická hra
--	--

Prameň: vlastný návrh, [3]

Učebná pomôcka vytvorená v programe Hot Potatoes - cvičenie JMix: [Rozprávkové domino](#)

Oblíbenú detskú hru domino si môžeme pomocou tohto interaktívneho cvičenia zahrať aj s názvami známych rozprávok na hodine slovenského jazyka. Zahráme sa, a zároveň si precvičíme a upevníme vedomosti o rode prídavných mien a pripomenieme si aj názvy niektorých známych slovenských ľudových rozprávok od Pavla Dobšinského (Obrázok 8).

Obrázok 8 Učebná pomôcka Rozprávkové domino

Prameň: vlastný návrh

Žiak ukladá dominové kocky tak, aby k prídavným menám priradil vhodné podstatné meno a tým vytvoril správny názov známej rozprávky. Začíname kockou, ktorá má v ľavej polovici napísané „ŠTART“. V pravej polovici kocky je prídavné meno „SLNCOVÝ“. Medzi nezaradenými kockami hľadáme kocku, ktorá má v ľavej časti napísané vhodné podstatné meno (keďže je prídavné meno v mužskom rode, musíme hľadať aj podstatné meno v rovnakom rode). Tým je začiatok domina jednoduchý, pretože v mužskom rode sú na kockách napísané len dve podstatné mená „JANO“ a „KÔŇ“. Voľba kocky je teda jednoznačná, aj keby deti rozprávku SLNCOVÝ KÔŇ nepoznali. Takýmto spôsobom vyskladáme celé domino, až kým nezaradíme poslednú kocku, ktorá má v pravej časti napísané „CIEĽ“. Využiť môžeme tlačidlo „Späť“ – krok späť a tlačidlo „Poradím ti?“ – program ukáže nasledujúcu dominovú kocku (Obrázok 9).

Tlačidlom „Reštartuj“ môžeme hru spustiť od začiatku. Po zložení všetkých dominových kociek stlačíme tlačidlo „Vyhodnoť“ a program nám zobrazí vyhodnotenie cvičenia v percentách (Obrázok 10).

Obrázok 9 Využitie tlačidla „Poradím ti?“

Obrázok 10 Percentuálne vyhodnotenie

Prameň: vlastný návrh

Obrázky v cvičení: www.beruska8.cz; vlastný návrh

Navrhované riešenia a odporúčania

Túto hru môžeme zaradiť do každej časti vyučovacej hodiny. My sme ju využili na hodine čítania v rámci motivácie pri mimočítankovom čítaní rozprávok. Žiaci bez väčších problémov správne prešli trasou ŠTART – CIEĽ. Z ôsmich rozprávok, ktorých názov sa ukrýval v domine, najviac detí nepoznalo rozprávku Slncový kôň. Preto sme si túto rozprávku spoločne prečítali z knihy Pavla Dobšinského Zlatá kniha rozprávok. Prečo je pri podstatnom mene „KŎŇ“ práve prídavné meno „SLNCOVÝ“? (Slncový kôň bol kôň so slncom na čele, z ktorého sa sypali jasné blesky na všetky strany ako z naozajstného slnca).

K učebnej pomôcke je vytvorený aj pracovný list (Príloha 3), v ktorom sú pre žiakov pripravené dve úlohy. V prvej úlohe majú vyfarbiť rovnakou farbou časti dominových kociek, ktoré patria k sebe. V druhej úlohe majú dopísať chýbajúce prídavné mená do názvov najznámejších rozprávok slávneho dánskeho rozprávkaru Hansa Christiana Andersena.

Pracovný list si môžu žiaci vypracovať doma ako domácu úlohu.

Didaktická hra

Súťaž s Dominom

Súťažíme v dvoch družstvách – družstvo chlapcov a družstvo dievčat.

Pravidlá: Súťaž vyhráva to družstvo, ktoré bezchybne zloží dominové kocky za čo najkratší čas.

Celé družstvo pristúpi k interaktívnej tabuli, jeden žiak pracuje s interaktívnym perom, ostatní radia, na ktorú kocku má kliknúť. Ak chcú kocky bezchybne zložiť (získať 100 %), nemôžu použiť tlačidlo „Poradím ti?“ Pri použití tlačidla „Späť“ musia zasa rátať s časovou stratou, preto je pri tejto súťaži dôležitá spolupráca celej skupiny a vzájomný rešpekt.

Cvičenie je nastavené tak, že pri reštartovaní sa kocky pomiešajú v úplne inom poradí a v súťaži môže pokračovať druhé družstvo.

2.5 Chipmunkovia a prídavné mená

Tabuľka 5 – Návrh metodiky – Chipmunkovia a prídavné mená

Téma	Ročník
<p>Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia Predmet Slovenský jazyk a literatúra Tematický celok Tvaroslovie – ohybné slovné druhy Téma Rod prídavných mien Prierezová téma OSR – rozvoj komunikačných schopností - spolupráca v skupine, vzájomný rešpekt MDV - kultúrne podujatia v obciach a mestách</p> <p>Medzipredmetové vzťahy HUV – význam výchovných koncertov</p>	<p>štvrtý ročník primárneho vzdelávania</p>
Ciele	Vstup
<ul style="list-style-type: none"> • definovať rod prídavných mien • vyhľadať v texte prídavné mená v danom rode • vedieť samostatne pracovať s interaktívnym cvičením • viesť žiakov k vzájomnej spolupráci, rešpektu a sebakontrolu 	<ul style="list-style-type: none"> • žiak ovláda definíciu prídavných mien • pozná funkciu prídavných mien v texte • vie definovať gramatickú kategóriu - rod • pozná digitálne technológie ako možnosť získavania informácií • vie pracovať s interaktívnou tabuľou a interaktívnym perom
Kompetencie	Didaktické problémy
<ul style="list-style-type: none"> • Informačné – práca s internetom, webovou stránkou a cvičením vytvoreným v programe Hot Potatoes • Komunikačné – využiť získané vedomosti v praxi, rozvíjať jazykový prejav • Interpersonálne – rešpektovať, akceptovať a prijímať názory iných 	<p>Pre názornosť použijeme interaktívnu tabuľu. Po zavedení definície gramatickej kategórie rod prídavných mien je možné formou hry preberané učivo upevniť a precvičiť</p>
Metódy a formy	Pomôcky a prostriedky
<p>Metódy</p> <ul style="list-style-type: none"> • motivačné - motivačný rozhovor • expozičné – slovné monologické, dialogické • fixačné – skupinová práca pri tabuli <p>Formy</p> <ul style="list-style-type: none"> • skupinová práca pri interaktívnej tabuli • samostatná práca pri vypracovaní pracovného listu 	<ul style="list-style-type: none"> • notebook • dataprojektor • interaktívna tabuľa • učebná pomôcka vytvorená v programe Hot Potatoes – cvičenie JCloze • tlačiareň • pracovný list

Učebná pomôcka vytvorená v programe Hot Potatoes – interaktívne cvičenie typu „Nájdí chyby“ – Find-it: [Chipmunkovia a prídavné mená](#)

Interaktívne cvičenie Chipmunkovia a prídavné mená je zamerané na precvičenie a upevnenie rodu prídavných mien. Celým cvičením sprevádzajú žiakov známe obľúbené filmové postavičky troch spievajúcich chipmunkov – Alvina, Simona a Teodora. Ak chceme, aby nám populárni chipmunkovia zaspievali, musíme sa najprv popasovať s úlohami, ktoré si pre nás pripravili. Vďaka chipmunkom si zopakujeme rod prídavných mien. V cvičení je pripravený text o mestskom jesennom jarmoku, v ktorom majú žiaci postupne nájsť prídavné mená ženského, mužského i stredného rodu. Kliknutím na prídavné meno v správnom rode sa dané prídavné meno zvýrazní v texte tučným písmom. Žiaci získavajú okamžitú spätnú väzbu v podobe smajkov (tlieskajúci – správne slovo, bijúci sa po čele – nesprávne slovo). Pri správnej odpovedi nám smajko zároveň prezradí, koľko prídavných mien v danom rode sa v texte ešte ukrýva (Obrázok 11).

Obrázok 11 – správna odpoveď a okno so spätnou väzbu

Prameň: vlastný návrh

Obrázky v cvičení: www.fanpop.com; vlastný návrh

Navrhované riešenia a odporúčania

Túto učebnú pomôcku sme využili pri upevňovaní a precvičovaní gramatickej kategórie – rodu prídavných mien. V motivačnom rozhovore sme pozvali žiakov na koncert známej hudobnej skupiny Chipmunkovia. Kým sme si však zopakovali všetko, čo sme sa o prídavných menách už naučili, vstupenky boli vypredané. Keďže sme usilovne pracovali, prídu nám Chipmunkovia zaspievať priamo do triedy. Jedinou podmienkou je, že musíme splniť úlohy, ktoré si pre nás pripravili.

Žiakov sme podľa radov rozdelili do troch skupín. Pre každú skupinu si jeden z chipmunkov pripravil úlohu:

Alvin – Kliknite na všetky prídavné mená ženského rodu

Simon – Kliknite na všetky prídavné mená mužského rodu

Teodor – Kliknite na všetky prídavné mená stredného rodu

Všetky skupiny pracovali s rovnakým textom a pre všetky skupiny boli v danom texte pripravené šesťice prídavných mien.

Na samostatnú prácu žiakov sme pripravili pracovné listy (Príloha 4), v ktorých sú vypísané všetky prídavné mená s podstatnými menami v rôznych tvaroch a žiaci majú určiť gramatickú kategóriu – rod.

Po vypracovaní jednotlivých úloh je na poslednej stránke cvičenia pripravená pre žiakov odmena – koncert Alvina a jeho hudobnej skupiny. Deti tieto filmové postavičky veľmi dobre poznajú, v závere si vyberú z ponúkaných videí z filmu a koncert sa môže začať.

2.6 Slovenské príslovia

Tabuľka 6 – Návrh metodiky – Slovenské príslovia

Téma		Ročník
<p>Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia Predmet Slovenský jazyk a literatúra Tematický celok Tvaroslovie – ohybné slovné druhy Téma Gramatické kategórie prídavných mien Prierezová téma MUV - viesť žiakov ku kultúrnemu sebauvedomeniu</p> <ul style="list-style-type: none"> - k vnímaniu vlastných emocionálnych a sociálnych väzieb na kultúru blízkeho i vzdialenejšieho okolia <p>Medzipredmetové vzťahy IFV – práca s počítačom, vyhľadanie webovej stránky www.ucmehrou.wbl.sk - využitie internetu pri získavaní informácií</p>		<p>štvrtý ročník primárneho vzdelávania</p>
Ciele	Vstup	
<ul style="list-style-type: none"> • vedieť určiť gramatické kategórie prídavných mien – rod, číslo, pád • vedieť napísať prídavné meno v základnom tvare • vyhľadať interaktívne cvičenie na webovej stránke • vyhľadať informácie na internete • vedieť samostatne pracovať s interaktívnym cvičením, sebakontrola 	<ul style="list-style-type: none"> • žiak ovláda definíciu prídavných mien • vie ich vyhľadať v texte • vie, že prídavné mená sú v rovnakom rode, čísle i páde ako podstatné mená • vie pracovať s počítačom, internetom, vyhľadať webovú stránku 	
Kompetencie	Didaktické problémy	
<ul style="list-style-type: none"> • Využívať IKT na získavanie a overovanie vedomostí • Zvyšovať sebadôveru vo vlastné schopnosti • Obsluhovať technické zariadenia a nové technológie 	<p>Pre názornosť použijeme počítačovú učebňu. Pomocou moderných technológií napomôcť k skvalitneniu vyučovacích hodín a zaujímavou a hravou formou zopakovať, upevniť aj preveriť učivo o gramatických kategóriách prídavných mien.</p>	

Metódy a formy	Pomôcky a prostriedky
<p>Metódy</p> <ul style="list-style-type: none"> • motivačné - motivačný rozhovor • fixačné – samostatná práca na počítači • diagnostické – overovanie vedomostí, samostatné vypracovanie Word cvičenia <p>Formy</p> <ul style="list-style-type: none"> • frontálna práca – zhrnutie nadobudnutých vedomostí • samostatná práca pri práci s počítačom a internetom 	<ul style="list-style-type: none"> • počítače s prístupom na internet • učebná pomôcka vytvorená v programe Microsoft Word

Prameň: vlastný návrh, [3]

Učebná pomôcka vytvorená v programe Microsoft Word: [Slovenské príslovia](#)

Vo 4. ročníku sa rozšíria poznatky o prídavných menách. Žiak vie nielen vyhľadať prídavné mená v texte a poznať ich funkciu, ale naučí sa aj gramatické kategórie prídavných mien (rod, číslo a pád). Vie, že prídavné mená sú v rovnakom rode, čísle a páde ako podstatné mená, ku ktorým patria (Obrázok 12).

Obrázok 12 Word cvičenie Slovenské príslovia

Prameň: vlastný návrh
 Obrázky v cvičení: www.beruska8.cz

V interaktívnych cvičeniach vytvorených v programe Word môžeme pripraviť pre žiakov otázky s tromi typmi odpovedí:

1. textové pole formulára – do tohto poľa žiak priamo vpisuje slovne celé odpovede, svoje meno a priezvisko
2. začiarkovacie pole formulára – k otázke pripíšeme niekoľko možností a žiak kliknutím začiarkne vybranú odpoveď
3. rozbaľovacie pole formulára so zoznamom – žiak vyberie odpoveď z rozbaľeného poľa ponúkaných možností

Najčastejšie pripravujeme cvičenia so všetkými typmi odpovedí. Nevýhodou je, že správnosť vypracovania cvičení musí skontrolovať učiteľ sám. Ak chceme cvičenie využiť na precvičenie učiva, ponúkneme žiakom rozbaľovacie pole – KONTROLA, v ktorom nájdú správne odpovede.

Navrhované riešenia a odporúčania

Pripravené cvičenie sme využili pri práci s počítačom v počítačovej učebni. Žiaci si sami vyhľadali cvičenie na webovej stránke www.ucmehrou.wbl.sk v sekcii Slovné druhy, otvorili ho a samostatne vypracovali. Najväčší problém mali žiaci s doplnením prídavných mien v prísloviach, v ktorých chýbali dve prídavné mená. Ukázali sme si, ako si môžeme vyhľadať známe slovenské príslovia na internete. Druhú časť interaktívneho cvičenia (určovanie gramatických kategórií prídavných mien) sme využili pri preverovaní vedomostí v diagnostickej a klasifikačnej etape vyučovacieho procesu.

K interaktívnemu cvičeniu je vypracovaný aj pracovný list (Príloha 5)

2.7 Na potulkách po Slovensku

Tabuľka 7 – Návrh metodiky – Na potulkách po Slovensku

Téma		Ročník
Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia Predmet Slovenský jazyk a literatúra Tematický celok Tvaroslovie – ohybné slovné druhy Téma Prídavné mená Prierezová téma OSR – spolupráca v skupine, vzájomný rešpekt MDV – známe kúpeľné slovenské mestá Medzipredmetové vzťahy VLA – nad mapou Slovenskej republiky IFV – interaktívne cvičenia a ich význam pri vzdelávaní sa		štvrtý ročník primárneho vzdelávania
Ciele	Vstup	
<ul style="list-style-type: none"> • vedieť vyhľadať prídavné mená v názvoch slovenských miest • vedieť použiť zemepisné slovné spojenia vo vetách v správnom tvare • vedieť samostatne pracovať s interaktívnym cvičením • pochopiť význam spolupráce pri spoločných činnostiach • viesť žiakov k sebakontrolu 	<ul style="list-style-type: none"> • žiak ovláda definíciu prídavných mien • vie sa orientovať na mape Slovenskej republiky • pozná digitálne technológie ako možnosť získavania informácií • vie pracovať s interaktívnou tabuľkou a interaktívnym perom 	

Kompetencie	Didaktické problémy
<ul style="list-style-type: none"> • Informačné – ovládanie základných nástrojov interaktívnej tabule • Komunikačné – čítať s porozumením, rozvíjať jazykový prejav • Interpersonálne – rešpektovať, akceptovať a prijímať názory iných, spolupracovať v skupine pri vypracovaní pracovného listu 	<p>Pre názornosť použijeme interaktívnu tabuľu. Pomocou moderných technológií napomôcť k skvalitneniu vyučovacích hodín a zaujímavo a hravou formou zopakovať a upevniť učivo o prídavných menách a ich používaní vo vetách. Vypĺňanie formulárov.</p>
Metódy a formy	Pomôcky a prostriedky
<p>Metódy</p> <ul style="list-style-type: none"> • motivačné - motivačný rozhovor • expozičné – slovné monologické, dialogické • fixačné – skupinová práca pri práci s interaktívnym cvičením <p>Formy</p> <ul style="list-style-type: none"> • skupinová práca pri interaktívnej tabuli a pri práci s mapou Slovenskej republiky • samostatná práca s pracovným listom 	<ul style="list-style-type: none"> • notebook • dataprojektor • interaktívna tabuľa • učebná pomôcka vytvorená v programe Microsoft Excel • tlačiareň • pracovný list

Prameň: vlastný návrh, [3]

Interaktívne cvičenie je vytvorené v programe Microsoft Excel: [Na potulkách po Slovensku](#)

Túto učebnú pomôcku je vhodné využiť spolu s ďalšou pomôckou – mapou Slovenskej republiky. Poukážeme na to, že prídavné mená môžeme nájsť aj v rôznych zemepisných názvoch (napr. Slovenská republika, Vysoké Tatry, Biely Váh, Dobšinská ľadová jaskyňa...) V interaktívnom cvičení „Na potulkách po Slovensku“ chýbajú prídavné mená v názvoch slovenských miest. Úlohou žiakov je správne ich do cvičenia vpísať. (Obrázok 13).

Obrázok 13 Učebná pomôcka „Na potulkách po Slovensku“

Prameň: vlastný návrh
Obrázky v cvičení: www.beruska8.cz

Pokiaľ žiaci vpísali do názvu mesta správne prídavné meno, v rámečku vedľa názvu získali jeden bod. Ak vpísané prídavné meno nebolo správne, nulová bodová hodnota sa nezmenila.

Takéto cvičenia si môžeme pripraviť aj pri diagnostikovaní a klasifikácii prebratého učiva (stĺpce s bodovaním aj tabuľku s vyhodnotením cvičenia ukryjeme). Veľkou výhodou cvičení pripravených v programe Excel je vyhodnotenie správnosti vypracovania cvičenia programom (Obrázok 14).

PaedDr. Jana Humeníková		
Na potulkách po Slovensku		
Banská Štiavnica [1]	Chlmec [0]	
	Maximálny počet bodov:	10
	Dosiahnutý počet bodov:	9
	% úspešnosti:	90.00%
	Známka:	1

Obrázok 14 Tabuľka s percentuálnym vyhodnotením a klasifikáciou

Prameň: vlastný návrh
Obrázky v cvičení: www.beruska8.cz

Navrhované riešenia a odporúčania

Na začiatku vyučovacej hodiny sme pracovali s mapou Slovenskej republiky a vyhľadávali rôzne zemepisné názvy, v ktorých bolo slovné spojenie prídavného mena s podstatným menom. Žiakov sme rozdelili do piatich skupín. Úlohou každej skupiny bolo: 1. Vypísať z mapy čo najviac zemepisných názvov (názvy štátov, miest, pohorí, riek, vodných nádrží, jaskýň, hradov...) 2. Vypísať názvy slovenských kúpeľných miest (Bardejovské Kúpele, Trenčianske Teplice, Vyšné Ružbachy...) Koľko názvov skupina vypísala, toľko bodov sme jej pripísali. V ďalšej časti vyučovacej hodiny sme pracovali s interaktívnym cvičením, pri ktorom si už žiaci nemohli pomáhať mapou. Naučili sme sa používať ďalší z nástrojov interaktívnej tabule – klávesnicu. Interaktívnym perom pomocou klávesnice žiaci vpísali správne prídavné meno do názvov slovenských miest. Pre každú skupinu boli pripravené dve mestá. Okamžitou spätnou väzbou bolo získanie bodu. V záverečnej časti mali žiaci vytvoriť krátke rozprávanie, v ktorom použijú názvy piatich miest z cvičenia a čo najviac prídavných mien. Za každé prídavné meno získali bod. Nakoniec sme spočítali získané body jednotlivých skupín a pochválili všetky deti.

K interaktívnemu cvičeniu je vypracovaný aj pracovný list (Príloha 6)

Didaktická hra

Slovenské mestá a obce

V závere vyučovacej hodiny sme vyhľadávali medzi zemepisnými názvami miest a obcí také názvy, v ktorých sa nezmenilo podstatné, len prídavné meno (Banská Bystrica – Považská Bystrica; Trenčianske Teplice – Turčianske Teplice – Rajecké Teplice – Sklené Teplice; Starý Smokovec – Nový Smokovec – Dolný Smokovec – Horný Smokovec; Vyšný Hrabovec – Nižný Hrabovec...) a naopak (Veľký Krtíš – Veľký Šariš; Spišský Štvrtok – Spišská Nová Ves; Dolný Smokovec – Dolný Kubín; Vyšný Žipov – Vyšný Hrabovec...)

ZÁVER

S prácou učiteľa sa spája [4] celá škála učebných pomôcok a didaktickej techniky. Aj keď v podvedomí laickej verejnosti sa škola ešte stále spája s tabuľou a kriedou, pre dosahovanie požadovaných výsledkov v oblasti vedomostí, ale najmä zručností žiakov, je nevyhnutné nasadenie modernej didaktickej techniky. Jej špecifikom je, že nie je len prostriedkom na osvojovanie učiva, ale získané zručnosti budú žiaci využívať aj vo svojom profesijnom alebo osobnom živote.

Na 1. stupni základnej školy sa žiaci so slovnými druhmi po prvýkrát stretávajú v 3. ročníku, kde sa vyvodlia definície všetkých ohybných slovných druhov. Vo 4. ročníku sa rozšíria poznatky o ohybných slovných druhoch, žiaci sa oboznámia s gramatickými kategóriami ohybných slovných druhov, pri prídavných menách s rodom, číslom a pádom (prídavné mená sú vždy v rovnakom rode, čísla a páde ako podstatné mená, ku ktorým patria), základným tvarom prídavných mien. Naučia sa triediť aj neohybné slovné druhy, poznávajú ich funkciu a následne identifikáciu v texte.

Cieľom OPS bolo skvalitniť vyučovacie hodiny, pripravenými výučbovými interaktívnymi prezentáciami a cvičeniami nabádať žiakov k aktívnemu vzdelávaniu sa, zvýšiť atraktivnosť vyučovacieho predmetu a záujem o dianie na vyučovacej hodine, pripraviť žiakom názorné, zaujímavé, zábavné a hravé učenie sa. Všetky prezentácie a interaktívne cvičenia môžu žiaci využívať aj mimo vyučovacieho procesu. Sprístupnené sú na webových stránkach www.janah.wbl.sk a www.ucmehrou.wbl.sk

Všetky vedomosti a zručnosti, ktoré získajú žiaci primárneho vzdelávania pri práci s informačno komunikačnými technológiami, tvoria základ pre ich budúce praktické skúsenosti. Digitálne technológie sa stali neoddeliteľnou súčasťou vyučovacieho procesu a ich vývoj ide nezadržateľne dopredu. Využitie moderných technológií vo vyučovacom procese napomáha zavádzaniu nových, moderných a inovatívnych metód a foriem práce.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

- [1] BRESTENSKÁ, B. a i.: *Premena školy s využitím informačných a komunikačných technológií*. Košice : elfa, s.r.o., 2009. ISBN 978-80-8086-143-8
- [2] PALENČÁROVÁ, J., KESSELOVÁ, J., KUPCOVÁ, J.: *Učíme slovenčinu komunikačne a zážitkovo*. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, s.r.o., 2003. ISBN 80-10-00328-X
- [3] BENCOVÁ, M. a i.: *Využitie informačných a komunikačných technológií v predmetoch I. stupňa základnej školy*. Košice : elfa, s.r.o., 2009. ISBN 978-80-8086-151-3
- [4] ADÁMEK, R. a i.: *Moderná didaktická technika v práci učiteľa*. Košice : elfa, s.r.o., 2010. ISBN 978-80-8086-135-3

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Pracovný list „Pexeso“

Príloha 2 Pracovný list „Aký? Aká? Aké?“

Príloha 3 Pracovný list „Domino“

Príloha 4 Pracovný list „Chipmunkovia a prídavné mená“

Príloha 5 Pracovný list „Slovenské príslovia“

Príloha 6 Pracovný list „Na potulkách po Slovensku“

PEXESO

Meno a priezvisko _____

Nájdeš dvojice prídavných mien s opačným významom?

Vymaľuj ich rovnakou farbou:

silný

tupý

veľký

plytký

tichý

hrubý

ostrý

slabý

hlboký

zdravý

tenký

malý

mladý

hlučný

chorý

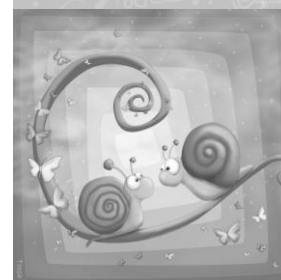
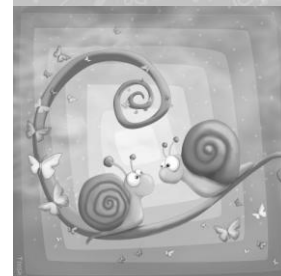
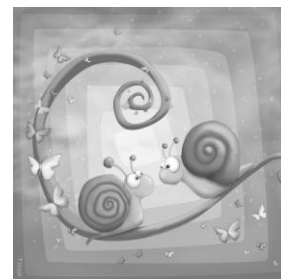
horný

ľavý

pravý

dolný

starý

Príloha 2

AKÝ? AKÁ? AKÉ?

Meno a priezvisko: _____

Vymal'uj prídavné mená, ktoré vyjadrujú vlastnosti zobrazených podstatných mien

obrázky:www.beruska8.cz

slaný

sladký

kyslý

aktívna

akvariijná

aktuálna

morský

riečny

potočný

mocné

modré

mokrý

vianočný

ovocný

listnatý

šľahačkové

škótske

šampanské

volejbalová

tenisová

futbalová

horúci

vlažný

studený

zmrzlinový

ovocný

krištáľový

modré

červené

zelené

Príloha 3

ROZPRÁVKOVÉ DOMINO

Meno a priezvisko: _____

1. Vymal'uj rovnakou farbou časti dominových kociek, ktoré patria k sebe

princezná	Zakliata	čiapočka	Hlúpy
krása	Zlatá	Ruženka	Sincový
Jano	Svetská	hora	Červená
kôň	Šípková	priadka	Pyšná

2. Dopíš prídavné mená do názvov známych rozprávok H.CH. Andersena

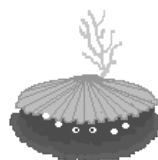
víla

Cisárovo šaty

kráľovná

vojačik

O kačiatku

Príloha 4

PRÍDAVNÉ MENÁ A CHIPMUNKOVIA

Meno a priezvisko: _____

obrázok: www.fanpop.com

1. Označ krížikom správny rod pri slovných spojeniach:

SLOVNÉ SPOJENIA	ROD		
	mužský	ženský	stredný
jesenný jarmok	X		
veľká slávnosť			
celého mesta			
mladé rodinky			
s malými deťmi			
s lietajúcimi balónmi			
zaľúbené páry			
pri perníkových srdiečkach			
starostlivé mamy			
detské oblečenie			
tučná pani			
s masnými rukami			
pečené kúsky			
nad žeravým uhlím			
omamná vôňa			
hladných kupcov			
unavených predavačov			
na šumivom víne			

Príloha 5

Slovenské príslovia

Meno a priezvisko: _____

Doplň do prísloví chýbajúce prídavné mená:

_____ košeľa ako kabát.

Lož má _____ nohy.

_____ neverí.

_____ dieťaťu ani _____ mať nerozumie.

_____ metla dobre metie.

Práca _____, málo _____.

_____ aj z _____ hrnca vykypí.

Slovenské príslovia

2. Označ krížikom a vpiš gramatické kategórie a základný tvar:

	ROD			ČÍSLO		PÁD	ZÁKLADNÝ TVAR
	mužský	ženský	stredný	singulár	plurál		
bližšia košeľa							
krátke nohy							
sýty							
hladnému							
nemému dieťaťu							
vlastná mať							
nová metla							
chvatná práca							
chudobnému							
z prázdneho hrnca							

Počet získaných bodov	
Známka	

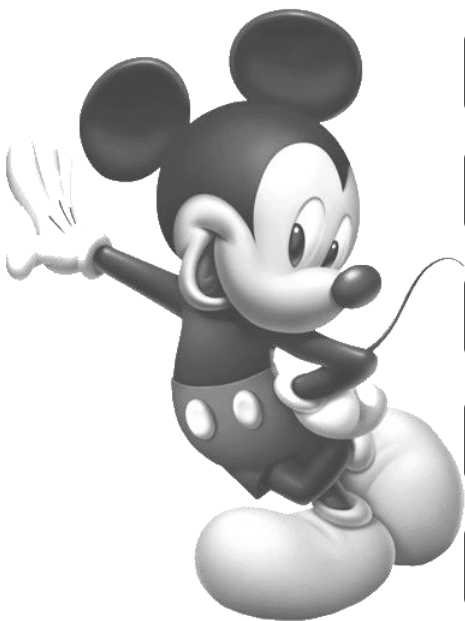
Príloha 6

NA POTULKÁCH PO SLOVENSKU

Meno a priezvisko _____

Doplníš správne názvy slovenských miest?

Streda

Mikuláš

Moravce

Sobota

Zámky

Ľubovňa

Krtíš

Kubín

Chlmec

Štiavnica

